

LA CAMPANA DE GRACIA

Dibuix del pintor català ANTONI FABRES

Any nou, lligaduras vellas

TAMBÉ al papa l'han impressionat els terremotos d'Italia, d'aquella Italia avans casi feudo seu y avuy nació emancipada y lliure.

Tant l'ha impressionat que, sense reparar en lo que l'parte podia costar, ha telegrafiat—telegrafiat, senyors!—als bisbes de Sicilia, participantlos que s'ha enterat de la espantosa catástrofe... y que ho sent moltíssim.

—Y res més?—preguntarà tal volta algun lector. Y res més.

Què's pensaven, donchs? Que l'Sant Pare havia d'enviar a Sicilia un barco carregat de diners pera atenuar en lo possible la horrenda desgracia suferta per aquells fidels creyents, potser els més fidels de tota la Italia?...

Impossible, germans caríssims, impossible! La Iglesia es pobre; el papa, pres y arreconat, dorm a la palla; el tesor de Sant Pere conté apenas unas quantas dotzenas de milions... Pot, en tan precaria situació, desferse Pío X d'una sola lira pera afavorir als desgraciats sicilians?...

Hi ha que pensar en demà, en la vellesa, en las necessitats que al Vaticà poden presentarse... La caritat ben repartida no comensa per un mateix?...

Per lo demés, dintre dels medis de que disposa el pobre papa, sols un esperit volterrià podrà acusar a la Sede romana d'haverse manifestat en aquesta ocasió inoportuna ó mesquina.

Quántas han sigut las víctimas dels terremotos? Cent mil?... Donchs, si ha enviat a l'isla de Sicilia cent mil benediccions, ja ha complert.

Tocan a benedicció per barba.

Un periódich de Madrid... de Madrid, eh? No's pensin que's tracta d'un paperot solidari.—Un periódich de Madrid que demostra conèixer el panyo, dedica als senyors del bloc uns quants párrafos que n'hi ha per sucari pa y lleparse els dits.

Aludint a las bocades de patria y libertad ab que's viatjants de la Societat industrial Moret y C.^a amenisan tots els seus discursos, diu aixís:

«La libertad, la patria!... Què les importa a los trusteros y bloquistas que ganen ó que pierdan estas señoras, si ellos no se apoderan del presupuesto para satisfacer apetitos, y del poder para llenar ambiciones?...

Habiendo poder, hay buenas breves para los que con ellas se contentan, hay grandes negocios para los que los necesitan, hay el premio de todos los anhelos, de todos los afanes, de todas... las contorsiones.»

Se passeja després l'entusiasme ridícul qu'entre l's moretistas ha produhit el triomf de'n Lerroux, y l'satirisa d'aquesta manera:

«En el bloque anida todo el odio a Cataluña, toda la mala voluntad a la descentralización, toda la enemiga contra el regionalismo. Al subir los liberales al poder, la Solidaridad catalana vería subir al adversario y se dispondría a la defensa y al ataque.»

Maura, que si es un desastado hombre de gobierno, es un buen jefe de partido, no permite que los suyos se demanden: pero Moret, inconsciente, irreflexivo, juguete y prisionero de todos sus partidarios y de la prensa truster, irritaría a los catalanes y éstos le harían imposible la vida.»

Bastantes disolventes llevará en su seno el partido liberal, bloqueado, para que pueda resistir los formidables embates de un compacto grupo de cuarenta y tantos diputados sin compromisos gubernamentales ni dinásticos. Moret, sin la Solidaridad enfrente, podrá con miserables abdicaciones, con desdichados tumbos, estar en el poder un año; pero en lucha con la Solidaridad no durará un mes después de abiertas las Cortes.

De aquí la estrepitosa alegría por el triunfo de Lerroux en Barcelona. ¡La libertad, la patria! ¡Harina lacteada!

«Eh?... Per ser de la propia corte y villa, ¿veritat que no s'explica malament el periódich en qüestió?...

PIF-PAF

El bloque de las izquierdas!... Qui és aquesta gent? Quins són els soldats de la nova creuada?

Són Moret, Canalejas, Romanones, Gasset, ab l'aditament d'en Melquiades Álvarez... Són El Imparcial, El Heraldo, El Liberal de Madrid i fins El Liberal de Barcelona.

Què volen fer? Volen fer libertad, patria, civilisació, cultura, progrés... Volen emancipar les consciencies i laicisar l'Estat i abatrel poder creixent del clericalisme...

I són Moret, Canalejas, Romanones i Gasset els que volen fer tot això?

Amics: una bona rialla!

El bloque de las izquierdas és un número del Carnaval que s'acosta. És una comparsaria.

La comparsaria passa, am vestits llampants de pallaso, fent sonar cascabels.

En Joaquim Costa, el gran paralític, el león de Graus, ha dit, al passar la comparsaria liberal, la paraula justa:

¡ES UNA «ISIDRADA!»

COM ENTRÉM Á L' ANY NOU

SERIA un treball curiós el d'un esperit observador que s'hagués entretingut al comens de cada any a la formació d'una especie d'inventari reflectant lo més fidelment possible l'estat de la política espanyola y dels partits qu'en ella hi jugan. Aixís, al finalisar l'any podria ferse un balanç escrupulós y treure'n d'ell profitoses ensenyansas y curiosas conseqüencies.

No intentarem ferho nosaltres perque 'ns creyem faltats d'aquell cop d'ull sintètic que permet abarcar un conjunt sense perdre un detall, y transmetre l'impressió exacte de la cosa observada. Ens limitarem a pendre uns quants apuntes que donguin una idea aproximada de com está la política al comensar l'any 1909.

Seguim l'evangelí que diu que 'ls últims serán els primers, comensém pels de més endarrera: els carlins. Estém assistint a las acaballas d'aquest partit en quant a sa condició de legitimista. Finida la causa, acabats els efectes. D. Carlos no ha pogut lograr successió ab D.ª Berta y com l'únic fill varó que té de la difunta D.ª Margarida es impotent, la legitimat al trono d'Espanya del actual rey D. Alfons es ja indisputable. Prò malgrat el ballón d'essai llenat darrerament per veure com se pendrien els carlins un regoneixement definitiu a la legalitat vigent, y las ganas que de ferho tenen la gent de Venecia, nosaltres creyem que fins a la mort de'n Jaumet procurarán que duri la protesta carlista, sense esperansa de reconquerir el trono d'Espanya, prò ab la

pretenció d'esser constantment un instrument al servey de la reacció. El partit carlista, donchs, pot donarse per definitivament acabat, prò el partit absolutista restará encare molt temps viu, pera servir d'obstacle al progrés y a la llibertat d'Espanya.

Comensém l'any sense partit conservador: qui mana es en Maura y l'partit maurista. L'actual régim no pot alimentarse d'ideal y necessita pera lograr son objectiu de transformar a Espanya en una colonia del Vaticà, homens qu'estiguin disposats a marxar constantment enrera. Ja 'ls té y els son els encarregats de rellevarse en la direcció de la cosa pública. Tots dos son reaccionaris: en Maura per convicció; en Moret, per debilitat.

Perque, se necessita esser babau per posar confiansa en aquest bloc de las esquerras que, ab més crits que pasta, están confeccionant a Madrid y els seus voltants aquesta colla trista del trust periodístich, las patums del mal anomenat partit liberal y quatre republicans despintats. La opinió pública, arronsant indiferentment las espatllas, ha glassat els seus entusiasmes, y la veu sincera y autorizada del gran Costa ha matat definitivament el bloc. Si vol pujar en Moret, tindrà que buscar com sempre l'apoyo de la monarquia y la benevolensa d'en Maura; esperar que un moviment d'opinió el porti al poder, es creure al poble espanyol capás de lligarse ell mateix la corda perque l'penjin.

Els partits republicans afortunadament ja no existeixen; aquelles tres antigas y formidables agrupacions republicanas que personificaren en Castelar, en Pi y en Zorrilla han anat desapareixent, y tan sols la rutina y la vanitat han conservat un resto d'organisations que no serveixen més que de destorb: convé pel bé de la causa republicana destruir aquestes capelletes. Pero si 'ls partits republicans no viuen, en cambi resta potent y ferma una opinió republicana que espera una circumstancia pera orientarse y una ocasió pera manifestarse. Aquesta opinió ha heretat las bonas qualitats dels antichs y disolts partits republicans: del federal, el sentit vigorosament autonomista; del progressista, l'esperit fermament revolucionari; del possibilista, aquella serenitat y sentit práctic que l'fa fugir de dogmatismes y d'intransigencies. Ab aquests elements cal esperar, sinó una victoria próxima que reinstauri a Espanya la República, al menys un moviment d'atracció entre tots els republicans que 'ls dongui la cohesió necessaria pera influir com a força política en la política general. Es vergonyós que l'partit carlista, migrat, moribond, anacrónich, logri influir fortament en favor de la reacció, y la opinió republicana, robusta, viva, avansada, no pugui influir en favor de la llibertat.

Apart d'aquest aspecte que ofereixen els partits polítichs, s'entreen la marxa lenta pero segura que segueix el socialisme. Apuntemho tan sols com a dato. El socialisme no es encare un perill, com diria un burges; no és encare una esperansa, dihem nosaltres. Desgraciadament, el nivell intelectual de la classe treballadora no posa en condicions als obrers espanyols pera esser un element constructiu. De tots modos, el comensament d'organización hi és; l'afany de cultivar sa inteligencia va sent més viu cada día entre els treballadors, y el moviment socialista europeu, cada día més important, esperonará al element obrer espanyol, fentli entrar desitj de no quedarse massa a rerassaga.

Y acabem aquestas notas de comensament d'any parlant de la nostra Catalunya. La Solidaritat Catalana, moviment passional del que ningú absolutament va sapiguerse sustreure, ha deixat un llevat d'amor a Catalunya en tots els cors catalans, fins en aquells que després de l'entusiasme del 20 de Maig, han cregut que del moviment sols se'n sabían aprofitar els reaccionaris y s'han declarat enemichs de la Solidaritat. Aquesta, donchs, ha sigut un bé per Catalunya perque ha reformat l'amor que per ella y per la seva autonomia senten tots els catalans, y ademés perque ha donat a la qüestió catalana una importancia tan capital que al vol d'ella gira avuy tota la política espanyola. Res hi fa, donchs, que de la Solidaritat Catalana, com a organisme, ne quedi realment poca cosa, per culpas de tothom que no es hora de puntualisar; queda una solidaritat entre 'ls catalans que 'ns farà tornar a

juntar sempre que convingui pel bé de Catalunya, sens perjudici de que mentrestant treballi cada hu ab més llibertat per sos ideals.

Per la llibertat dels espanyols y per Catalunya seguirem lluytant com sempre ab arduesa: a favor de la República y contra l'clericalisme dedicarem constantment nostra paraula y nostra ploma. Y tot lo demés que convingui.

JEFF DE JESPU

PROLETARIA

Bonhome qui traballas tot el día al peu de la fornall sens' formulá una enérgica protesta que t'regni aqueix estigma vil d'esclau; pensa que cada ferro que t'forjas ruent pel baf del foc son altres tantas mallas qu'encadenas y arrastrarán tos fills arreu pel món.

Vulgas que eix mall que dobla l'ferro verge, brandat pel teu impuls, aplasti l'pop que t'serva entre 'ls tentaculs, xuclante a poch a poch sanch y salut.

Indómita és la testa malastruga que deus polvorisá, prò l'mall que bronz l'enclusa nit y día pot fer de tú un ser lliure y respectat.

Aixeca l'front seré: res d'humiliarte pel pés de ta disort. Té tens dret innegable a la existencia; Natura fou creada pera tots.

Traballa sens' decaans, sí; però esforçat per instruhí a tos fills, ells han de ser un jorn la base sòlida del temple justicier dels redimits.

Fem d'ells homes conscients; sa inteligencia sens' duple 'ls portará la societat futura presentada de getmanor, de pau y d'igualtat.

Caurá al fons del oblit la tiranía; lluytém sense desdíd y els brassos que avuy s'obran suplicayres als s'alsin pel treball ab noble instint.

Fem feyna profitosa y perdurable y, ungits d'aquest ideal, sembrém la llevor nova y redemptora; (Obrers, enlayre 'ls cors! ¡Visca l'traball!

JOBICO

L'agressió á M. Fallieres

No ha tingut, afortunadament, la més petita importancia.

Heus aquí, en breus paraulas, la relació del fet.

El president de la República francesa, qu'es molt aficionat a passejar a peu, donava un tom el matí de Nadal, acompanyat del secretari general de la Presidencia, M. Ramondou, y del coronel Lasseon.

Era un quart de deu. M. Fallieres y 'ls seus acompanyants atravessavan la plassa de la Estrella, quan de prompte un individu que, segons després s'ha sapigut, estava allí esperantlos feya un hora, va tirar-se al damunt del president, agafantlo pel coll, com si l'volgués escanyar. El gesto fou tan inopinat y tan ràpid, que 'ls dos acompanyants de M. Fallieres no tingueren temps d'evitarlo.

Detingut immediatament l'agressor, fou ficat en un cotxe de lloguer qu'en aquell instant passava per allí y conduhit a la Comissaria del districte.

Aixó es tot. M. Fallieres, sense la més lleugera llesió, va continuar ab tota calma el seu interromput passeig y a l' hora de costum esmorzava com si tal cosa.

En quant al agressor, tot induheix a creure qu'es un pobre desequilibrat sense gota de malícia, víctima de certa classe de lectures y, sobre tot, de la seva existencia aïlada.

S' diu Joan Mattis, té 34 anys, es mosso de café

¡Estalvieu!... estalvieu!...

1. qu' es pobre ho es perque vol. Tot aquell qui té una mica de mirament al administrarse els interessos arriba a possehir un capital. Qui no l'té es perque no li plau ó no sab fer estalvis. Aquí, aquí está la basa del benestar y la felicitat.

La economia es la ciencia de distribuir bé la riqueza. Escolteu lo que vos diuen els económicos, els que la predican y practican: ¿Guanyas 10? Gastas 6 y estalvias 4. ¿Guanyas 6? Gastas 4 y 'n guardas 2. ¿Guanyas no més que 2? Ne gastas 1 ó 1 y 1/2 y encare t' n queda part ó partida. Aixó es lo que s'ha de tenir present. No hi ha res més hermós que 'ls comptes. Tant y tant fa tant, menos tant, igual a tant, etc., etc.

Hi ha res més clar y més senzill? Jo, qu'he arribat no més que a Igualada y fins a la vora de Manlleu, avuy me faig creus de la meva estulticia. ¡Burro de mí que no he presentit el poder de la economia! S'entén, de la economia doméstica, aquesta que 'ns predican las classes directoras.

Al últim, reflexionantho bé, vaig dirme:—No t' deuen pas volguer cap mal aquesta gent. Ells, que en qüestió de capitals y d'interessos hi tenen la mà trencada, bé ho deuen saber quan t'ho diuen. Y ademés, essent tant rics, senyal que saben el desllorador del estalvi.—

Inmediatament m'encamino cap al Ensanche, y fillets de Déu, desseguida se m'obren las alas del cor. Comenso las mevas averiguacions.—¿Cóm se l'ha feta, Don Jaume, aquesta casa?—Traballant y estalviant. Tú fumás y jo en tota ma vida sols he fumad dos cigarillos, y encare per compromís.—¿Y vosté, Don Manel, cóm s'ho ha compost pera ferse

aquest xalet á Sarriá?—Traballant y estalviant. No he gastat may un céntim en cafés, ni en bars, ni en copetas, ni un trist quarto d'aygua y anís com era frequent entre 'ls meus amichs. Jo, may.—¿Y vosté, Senyor Felip, cóm s'ho ha fet pera adquirir aquella gran hisenda de Sabadell?—Traballant y estalviant. Sempre he cregut que 'ls teatros, balls y demés comedias y passatemps eran no més que paga-dinero.—¿Y vosté, Senyor Cirici, cóm ho ha lograt el ser rendista?—Traballant y estalviant. Res de donotas, res de suscripciones, res de camándulas dels capellans, res de farsas políticas. El negoci y la economia; y prou. Encare que a un hom li digan qu' es de la Virgen del puño, que vagin cantant.—

Determino mudar de vida. Jo 'n tenia bastants de gastets inútils, pero desde avuy hi passo ratlla. Traballar y estalviar, com han fet Don Jaume, Don Manel, el Sr. Felip y el Sr. Cirici. Compro una guardiola y diariament hi tiro els céntims que en altre temps dedicava a lo supérfluo: cap dissepate vaig a Romea, ni al Soriano; cap diumenge prenc café; a las horas vagativas no fumo; no m' tracto ab la Roqueta, que de tant en tant m' obligava a qualche regalet; ni per lluny que vagi pujo al tranvia. Trabajo y estalvio.

Y somió, perque retirant dejorn y ab el pahidor poch carregat, m' adormo com un soch. Y disfruto al somiar que la guardiola va inflantse'm com un Montgolfier, després se bada com una magrana y comensan a rajar diners y més diners, que ells mateixos van apilantse, y sobre una columna de plata s'aixeca un casal, que de mica en mica va creixent y pujant; a dalt de tot s'alea un para-llamps, y al cim, petit, petitíssim, ab la cara traspuant enveja, hi observo a D. Jaume. Al entorn del gran palau, la terra va extenentse per tots indrets; a y enllá las plantas brotan y els arbres fructifican com per art de bruixeria, y 'l panorama s'aixampla fins al horitzó, y entre boscos y florestas sens fi hi veig llicsar com una serp a D. Manel, plorant de rabia

per la meva fortuna. M' apropo a un saltant d'ayguas de dringar metálich, y m' extasio davant d'un doll de dobleses de cinch duros que van rodolant fins a un próxim estany, rodó com una cassola, abont contemplant rabejantse de despit y sentiment als senyors Cirici y Felip, que tan bons consells me dongueren. Entretanto, el paisatge's difumá, la cassoleta dels tresors s'enxiqueix del fons y s'alea per las voras poch a poch, fins a pendre la figura de guardiola, que trobo al capsal del lilit tan bon punt me desperto.

Haventse'm posat al cap la deria de la economia, no passa senmana que no depositi quelcom al arxiu de la meva riqueza. Y arriba per fi el terme del any: ab el cor bategant de joya y ab má tremolosa d'emoció, ¡crach!, trenco la guardiola. El resultat ha sigut pera mí una lissó soberana... ¡¡23 duros, 2 pesetas y 60 céntims! ¿Qué me'n diuen? ¿No es una bona experiencia? Calculin, no més ab deu anys de passar tota classe de privacions y de no donarme cap gust, arribaré a tenir uns 235 duros. Y encare que segueixi aixís tota la vida, no podré pas fincar-me com D. Jaume y D. Manel.

Jo m'he passat molts estonas barrinant y fent números, a veure cóm pot fers'ho pera comensar el qui guanya 3 ó 4 pessetas de jornal. Y sempre 'm resulta que no n'hi ha prou per viure. Al últim m'he determinat a consultarho ab el Sr. Verdolaga, un home que viu sol a dalt d'una gola, estudiant la manera de ser de la Humanitat.

Y m'ha dit:—«No t'han enganyat al alabarte l'estalvi. Quan no's guanya prou per viure, l'estalvi fa un gran paper. Pero no heu d'estalviar may lo que's necessita, sinó l'import, el preu, el valor de lo que's necessita. Exemple: ¿necessitas pa? Vas al forn y procura estalviarte el pagarlo. El pa té 'l menjas, pero 'ls céntims els estalvias. El lloguer del pis, quan arriba l'ocasió, l'estalvias, es dir, no 'l pagas y tot aixó t' queda. Aquesta es la verdadera economia: s'entén, la Ciencia de distribuir bé la riqueza.

«Tú mateix m'has parlat de Don Jaume, Don Manel, el Senyor Cirici y el Senyor Felip. No t'han enganyat al dir qu' estalviavan, nó. Don Manel havia tingut botiga de comestibles; donchs bé, ell sempre estalviava. Tenia las balansas desafinadas y a cada lliura estalviava tres unsas. Don Jaume tenia operaris a las sevas ordres, y cada dissepate al pagarlos la senmanada s'estalviava de donarlos una pesseta per cap. El Senyor Cirici venia robas, y als parroquians els hi estalviava mitj pam per cana; aixís com el Senyor Felip estalviava dos quartas per quart d'oli, quan ne tenia magatzém. Tú, infelís, te creyas que l'estalvi era virtut individual, y no hi ha res d'aixó. L'estalvi sols es positiu, práctic y de consideració quan es producte d'una sangria colectiva.

«Tot aixó de predicar estalvi als que ab prou feynas viuen, es una especie de berganssi pera entretenir criaturas. Mentres la quixtalla mira 'ls cascabels com se bellugan, paran de queixarse y no molestan als grans; aixís, mentres el pobre arrecona ó intenta arreconar xavo sobre xavo, fentse l'il·lusió d'arribar a rich, no crida contra l'ordre actual de cosas perque's pensa que temps a venir ell també será capitalista, y, quan menos s'ho figurá, una malfatia, una vaga ó una mort se li endó en poch moments las economías suhadas y amaras ab las angunias de tota la joventut.

«Alló de que hi ha qui s'ha fet rich recullint agul·las de ganxo, ó estalviant mistos, ó anantsen al lilit a las foscas, ó no prenent café, ó amanint poch l'escarola, ó menjant no més arengadas pera sopar, etc., etc., no ho crengis, que son romansos ó quentes de la vora del foc.»

A las encertadas reflexions d'un filosof de quint pie ¿qué haig d'afegirhi? Res: arrodonirho ab una sentència de la meva cultita. «La economia es el bracer dels rics y el dogal dels pobres.»

KIKU KAMAMILLA

Gent coneguda

Aquestos tres no son reys,
pero viuen com si ho fossin.

sense feyna y declara ser realista convenent. Afirmar que l'acte per ell comés li ha sigut dictat per la seva consciència, indignada per las cosas que avuy passen a Fransa, y anyadeix que está molt satisfet d'haverlo realitzat y que fins que 's trobi davant del tribunal no dirá res més.

La Justicia's cuydará d'esbrinar si en el fons d'aquest petit incident hi ha quelcom ocult y de més alta trascendencia.

Interinament, ho repetim, las proporcions del semi-atentat del 25 de Desembre pareixen ser molt insignificants.

Val més així.

Y és més de remarcar l'actitut del vostre diari, quan precisament contrasta ab la de tota la premsa barcelonina que ha ressenyat l'acte del Principal ab veritable imparcialitat y concedintli la deguda atenció y la merescuda importancia, sense abdicar empró, ningú del propi criteri. Tan sols dugas tristes excepcions hi han hagut; dugas notas discordants de la generalitat, però ben acordadas y fins unissonas las dugas: *El Progreso* y *La Veu de Catalunya*, ab l'agrarant per aquesta que en tant *El Progreso* no fou convidat—ni tampoch *El Liberal*—ni assistiren a l'acte, *La Veu* hi fou especial y atentament invitada, assistint y prenent seyent entorn de la taula de la premsa, un seu redactor ben caracteriat. No obstant un y altre han mantingut secretas als llegidors las paraulas de l'orador, un y altre els hi han amagat primer la celebració de l'acte; un y altre els hi han escamotejat després de realisar, y finalment un y altre li han dedicat un mateix comentari insidiós y groller.

Ja que tan aficionada's mostra *La Veu* a senyalat coincidencias, pot apuntar y entregar a la consideració dels llegidors, aquesta ben significativa: *El Progreso* y *La Veu de Catalunya* de brasset; *El Progreso* y *La Veu de Catalunya* actuant junts en una mateixa acció; *El Progreso* y *La Veu de Catalunya* barrejant las mans en una mateixa obra de ruina moral, en una ben galdosa obra, en l'obra d'emmatzinar la consciencia del nostre poble.

Com podria ésser que 'ls solts esmentats, per haver passat inadvertits y sense la vostra aprobació, fossin imputables únicament al llur desgraciat autor, me permeto ferveros un oferiment, que no dubto acceptareu realisant una acció reparadora, alhora d'honoradesa y de justicia, fentla així completa als actes agens. Us ofereixo el discurs del president l'Unió Catalanista; íntegre, pres taquígráficamente en l'acte del Principal; publicu-lo en las planas del vostre diari y així els llegidors podran judicarlo, serenament, ab plé coneixement, ells mateixos, lliures de tota sugestió apassionada.

Y no dubto acceptareu la meua oferta perquè no vull créure puden fer als vostres llegidors l'ofensa de suposarlos incapacitats pera formar judici per compte propi, apartats de vostra tutela intelectual.

Aprofita l'ocasió pera oferirvos el testimoni de la seva consideració vostre afectíssim y s. s.—A. SANSALVADOR.

P. S.—Closa la precedent lletra m'entero de l'article *Les eternes coincidencias*.—E's extréms se toquen

que representa un pas més, un pas de gegant en l'obra de desviació esmentada. Ahir no més hi faltava pera que aquella fos completa que s'insinués la baixa delació contra l'Unió senyalantla al poder sancionador pera exercirhi la seva tasca coercitiva. Afectíssim—A. SANSALVADOR.

La justicia del cel

REFLEXIONS TEOLÓGICAS Y FILOSÓFICAS A PROPÓSIT
DELS TERRATREMOLS D'ITALIA

UNA nova y terrible catástrofe... Terratrémols violentos a Italia... Mils y mils de morts y ferits, poblacions destruidas, ruinas y sanch... Plorém als morts, auxiliém als vius, y després, serenament reflexioném.

Concedim, com dirán segurament els capellans y la gent beata, que 'ls terratrémols son un càstich de Déu.

Quan Déu castiga, senyal que s'ha comés algun pecat. ¿No es així?

Donchs bé: en la catástrofe d'Italia han mort a munts els homes, las donas y las criaturas. Poblacions enteras han desaparegut.

¿Es possible que todas las victimas siguin gent pecadora, gent pervertida que cal destruir?

Es evident que no. De lo qual resulta que Déu Nostre Senyor, quan castiga a las criaturas humanas ab flagella y catástrofes horribles, no distingeix els justos dels pecadors.

Així tenim que 'ls càstichs de Déu son com las garrotadas de cego.

Y d'aixó en diuen la justicia divina. No ho enteném.

Es el cas que entre las victimas dels terratrémols hi ha molts, pero molts capellans, y fins un arquebisbe y tot.

Si la catástrofe es un càstich de Déu, cal reconeixer que 'ls capellans y l'arquebisbe han estat castigats com els demás mortals.

¿Quin pecat devían haver comés?

¿Chí lo sé!

El Sant Pare de Roma, tan bon punt s'enterá de la espantosa catástrofe dels terratrémols de Messina, ordená que 's dirigissin avisos a todas las iglesias de la cristiandat pera que fessin pregarias demanant al cel que cessassin els terratrémols.

¿Que no hauria fet millor el Sant Pare y el cel si haguessin evitat la catástrofe?

Miracle per miracle, hauria valgut més el darrer. Perque aixó de que Déu obri 'l miracle de cessar un terratrémol després d'haver aquest ocasionat milers de morts y d'haver destruhit ciutats enteras, ens sembla una mica fort, la veritat.

Res, que la suma bondat y l'infinita misericordia de Déu son una cosa especialíssima.

Pero potser valdrá més que acabém las reflexions. Aixó de pensar es una funesta mania, com digué la Universitat clerical de Cervera temps passat.

Qui pensa y 's capfica té mal de cap y vá a l'infern per *in secula seculorum*.

Terratrémols, catástrofes, morts, ruinas... La Biblia diu que no 's belluga una fulla d'arbre sense que Déu ho vulgui.

Donchs Déu ha volgut els terratrémols, las catástrofes, las morts y las ruinas...

Ad majorem gloriam Dei.

MOSSÈN ROSTOLL
(Sabi canonista)

Estadísticas eloqüents

«El resultado social de los sistemas de propiedad común es la antítesis del que se obtiene en los países donde sólo prevalece la individualidad. En uno de los casos tenemos un total mucho mayor de riqueza y de capital poseído por algunos individuos, pero a la vez hay extremos de pobreza y el cáncer del pauperismo; en el otro, ninguno tiene gran riqueza, pero no hay pauperismo; quizá nadie mendiga y todos tienen una parte en la propiedad colectiva.»—REV. WEBSTER, citat per ALTAMIRA en sa *Historia de la propiedad comunal*.

Vaig a exposar uns quants números a la consideració:

1.º Dels escriptors que cantan las magnificencias de la civilisació burguesa y no volen veure lo que aquesta té de macabrica.

2.º Dels proletaris que no saben veure que la seva passivitat y indiferencia son causa de que sigan victimas d'aquesta civilisació.

El pressupost de guerra de las sis grans potencias europeas sumat a n'els del Japó y dels Estats Units ha sofert en el período de deu anys un augment més que regular. Heus aquí 'ls números:

Nacions	1896	1907	Diferencia en més
Italia	334.121.175	425.283.950	91.162.775 frs.
Austria-Hungria	395.223.850	504.647.850	109.424.000 "
Fransa	901.167.300	1.035.043.275	133.875.975 "
Japó	304.478.250	491.061.000	186.582.750 "
Russia	915.644.025	1.286.560.925	370.916.900 "
Alemania	908.346.200	1.410.820.571	502.474.371 "
Inglaterra	999.421.175	1.584.300.000	584.878.825 "
Estats Units	868.875.000	993.325.000	124.450.000 "

5.127.276.475 7.781.012.621 2.653.736.146 frs.

Aquest es el resultat negatiu de la famosa Conferencia de La Haya pera 'l desarmament.

Heus aquí ara uns quants «salaries de fam» dels obrers agrícoles francesos, publicats en 1902 pel Butlletí de la Bolsa del Treball de Perpinyà:

Rivesaltes: salaris de 2 a 2'50 fr.; 4 jornals per senmana, 90 per 100 sense treball.

Un document d'actualitat

El Secretari de la Unió Catalanista saluda al senyor Director de *La Veu de Catalunya*. Present.—Molt senyor meu: En qualitat de secretari de la Junta Permanent de la Unió Catalanista y abrogantme la representació de tots els companys de la Junta, me veig obligat a expressarvos la més enérgica protesta, per la forma com el diari de vostra direcció ha tractat l'acte que l'Unió Catalanista celebrá 'l darrer diumenge en el teatro Principal d'aquesta ciutat.

No és perquè volguém incondicionalitat per la nostra acció, però sí que exigim se 'ns combati ab noblesa y bona fé, creyent innegable que aquestas condicions no són certament la característica dels solts *Política negativa*, *El Liberal* y el *Senyor Martí*, especialment del darrer, que podria esmentarse com obra mestra de perversitat y mala intenció.

Quan tothom sab que l'Unió Catalanista no transigeix may—entenguis bé, may—ab els qui són enemics de la nostra terra, a ningú—y molt menys a *La Veu de Catalunya*—li és lícit buscar coincidencias entre *El Liberal* y la representació de l'Unió.

ANTONI SANSALVADOR.

28 de Desembre de 1908.

Salces: els mateixos salaris i dies de feyna, 85 per 100 sense treball.

Claire: salaris de 2'25 fr.; tres dies laborables; 60 per 100 sense treball.

Pezilla la Rivière: igual salari, 92 per 100 sense treball.

Espira de l'Agly: salaris de 2'50; 50 per 100 que no treballen.

Elne: salaris de 2'25 a 2'50 fr.; 80 per 100 sense treball.

Soler: salaris de 2'50; 3 dies de treball; 70 per 100 que no treballen.

Salaris de dones a Italia, recollits per la Revista Feminista:

A Fermo: Salari, 35 céntims, sense 'l menjar a l'hivern; 50 a la tardor i 75 a l'estiu.

A Messina: 60 céntims sense 'l menjar, 30 ab menjar.

Pernusa: Guanyan anualment de 35 a 45 liras y 'ls hi donen menjar y habitació.

Ascoli: Las dones del camp, 50 céntims al dia; las que cobren per mesos: el menjar, un vestit y 2 liras.

Avelino: 45 céntims sense menjar, 6 30 liras l'any ab menjar y habitació.

Reggio: 25 céntims diaris.

En el Japó, per no ser menys que la seva mestra Europa, en això d'explotar al pròxim, hi trobem dats molt parells:

«En las filaturas de cotó de Tokio y d'Osaka, un home guanya una pesseta diària. A Osaka he recorregut filatures de cotó y fàbricas de mistos ahont casi tot el treball l'efectúan noyas y noys; las noyas guanyan de 37 a 60 céntims, els noys de 25 a 35. He vist noys de set anys que treballan vuyt horas per un jornal de set céntims y mitj.—A. BERTHELOT. Le Matin.»

Y a Espanya, dintre de poch, ni jornals de fam tindrem.

«El gobernador de Coruña dona compte al ministre de la Gobernació de que, en lo que va d'any, son 25,000 els emigrants que han sortit d'aquell port; 11,000 menys que l'any anterior.» (Telegrama de la premsa diària.)

A Londres hi ha, segons recents estadístiques, 150,000 obrers sense feyna; a Glasgow, 50,000; a Liverpool, 25,000; a Manchester, 20,000; a Sunderland, 14,000, y a Newcastle, 12,000. El Butlletí del Board of Trade senyala que durant el present any han sofert disminució en el salari 850,000 obrers inglesos.

Serà perquè a Inglaterra hi ha una legislació social que no tenim a Espanya... Están molt legalment protegits els obrers en las nacions avensades...

Y per últim, heus aquí el total d'obers actualment desocupats als Estats Units, a conseqüència de la crisi industrial del any passat, segons una correspondència del *Divine Social*, de Roma:

Obrers ocupats	Desocupats
En las fàbricas...	5.470.000
Traballadors sens ofici...	8.000.000
Empleats de Comerç y transport...	5.000.000
Obrers del ram de construcció...	1.850.000
Miners...	600.000
TOTALS...	15.420.000
	6.305.000

Y a fi y efecte d'arrodonir el quadro y pera fer veure clarament que si l'obrer se mor de fam y si 'l pressupost de guerra augmenta cada any es pera donar vida y defensa a la propietat privada, (causa d'aquest petit número de mals comparat ab el que s'obtidria si en un moment donat se poguessin anar tots), reproduhiré del *New York News* de 1902 els beneficis realitzats en dit any per un sol home, en Morgan, gracies als diversos trusts ó empreses de las quals era director:

El trust del acer...	101.500.000 franchs.
La Companyia de Seguros del Nort...	22.500.000
El trust de la Navegació...	12.500.000
Els ferro-carrils de Louisville y Nashville...	80.000.000
La Realty Company...	15.000.000
TOTAL...	181.500.000 franchs.

Y si després de llegit tot això l'obrer no s'associa y no 's defensa, será qüestió de creure que realment l'hàbit del esclavatge es més fort que 'l sentiment de la llibertat, y que 'l instint de conservació no serveix per res.

Quan una civilització ofereix aquest contrast d'extremes: miseria y riquesa, está condemnada, digan lo que vulgan els que van dihent per aquí que 'l socialisme y el comunisme son il·lusions y que l'anarquisme es una bojeria.

«Aquesta guerra que 's prepara—escrigué en Lluís de Gramont en *L'Eclair* de París, Octubre de 1895—es la guerra social, la lluita suprema entre 'ls treballadors y 'ls capitalistes... Crech en la caiguda final, completa y irremediable del capital. Y hi crech, perquè 'ls proletaris son el dret y serán la forsa... may cap tirania fou tan odiosa com la del Diner... El Capital no capitulará sino a la forsa; fonamentat en aquesta, aquesta 'l matará... 'S defensará... té en favor seu la influencia que exerceix sobre 'l poder, l'ajuda que li presten sempre 'ls governs, els funcionaris...»

JOSEPH PRAT

La virtut es l'art de practicar tot el bé possible y de dirigir a aquest fi tots els nostres sentiments, tant de joya com de dolor.—Aristótil.

La Campana de Gracia

desitja als seus lectors

moltas felicitats durant l'any 1909

¡Pobra Italia!

Altra vegada els terremotos, etern assot d'aquella nació, per altres conceptes tan hermosa, han sembrat la mort y l'espant en una extensa comarca, ahir felis y riallers.

L'isla de Sicilia, la terra del bon vi, dels fruites daurats y de las donas guapas, es avuy un cementiri. A Messina, convertida en un pilot de runas, s'hi contan els morts per milers. Altras poblacions han sigut també víctimes del terrible fenómeno, agravat aquest cop pels incendis que a conseqüència d'ell s'han produhit...

Si en las noticias últimament arribadas no hi ha exageració, pot assegurar-se que la catástrofe qu' en els actuals moments afligeix als simpáticos italianos es una de las més espantosas que registra la Historia.

¡Pobra Italia!

Rodi la bola.

Aquells bromistes de Molina d'Aragó que, obehint las ordres del comte de Romanones, varen fer veure que elegien senador al senyor Sol y Ortega, continuant ara la guassa, han tingut la deliciosa ocurrencia de nomenarlo fill adoptiu.

¡Motius d'aquesta adopció? S'ignoran y segurament s'ignorarán sempre.

Perque la gent d'aquella terra son aixís.

Quan agafen pel seu compte a un home, lo mateix l'elegeixen senador, que l'adoptan per fill, que 'l tiran de cap a l'aygua.

Sense explicar per qué.

Pera cosas extranyas, els lerrouxistas.

Sobre tot quan se tracta de diners.

Mirin quin cas explicava *El Progreso* del dimars passat:

«Ayer mañana se presentó un desconocido en el despacho de nuestro administrador, y poniendo sobre la mesa 25 pesetas, dijo retirándose al propio tiempo:

—Haga usted el favor de distribuir las como usted quiera.

—¿Quién es usted?

—Un suscriptor, contestó.

Y desapareció velozmente.

Veritablement, es un cas com un cabàs.

La gent del diari anti-català diu que va distribuir la quantitat entre alguns pobres. Sembla, no obstant, que no tocà res ni a Pere Miquel ni a Jiménez Moya.

Pero nosaltres som de parer que no es això lo que s'havia de fer.

Aném a veure: ¿no va dir el personatge misteriós que fes el favor de distribuir els diners como usted quiera?

Donchs lo que calia fer es esperar la vinguda de don Alacandro, qu' es mestre en això de gastarse 'ls diners en lo que li sembla, ó siga en lo que le dá la gana. En Calzada ho sab prou bé.

Advertencia: el fet que relata *El Progreso* succehí el dia dels Sants Ignoscents.

En Romanones, en el meeting celebrat a Murcia pel célebre *bloque*, ha tingut una frase que cal recullir, y que nosaltres hem trobat a *El Imparcial*.

Escollim lo que ha dit, segurament ab el cor a la mà:

«... hemos de hacer de modo que, siendo este un nuevo partido liberal, con raíces en el alma nacional y colaboradores en los republicanos y socialistas, sepamos defender nuestra existencia en el poder con las uñas y con los dientes.» (Grandes aplausos.)

Si, ab las dents sobre tot.

La existencia dels liberals en el poder es una qüestió de dents, es a dir, de gana.

Se comprén molt bé que 'ls correligionaris del comte coix aplaudissin entusiàsticament la frase.

Ens sembla que, además de grans aplausos, hi devia haver grans badalla.

SANT ESTEBAN SASROVIRAS, 26 de desembre

El dia 20 del corrent, la societat coral *Apolo* d'aquest poble donà un magnífic concert a benefici del seu estimat soci Salvador Bolta, víctima de una llarga enfermament. Per primera vegada va veures en aquest poble un acte semblant de caritat, dedicat a una persona necessitada y ben volguda per tots els vehins. Apesar de ser un poble petit com es aquest, se li reculliren en bandeja 145 pessetas que al ser entregades al mateix l'it abont fa tres mesos está postrat plorava de satisfacció, encarregant a la comissió y en particular al amic Estella que dongués las gracies a tota la concurrència per tan senyalat acte de beneficència.

REUS, 30 de desembre

Pera diumenge passat, l'«Aplech Sardanista» constituït en la Societat *Foment Republicà Nacionalista*, va anunciar una gran audició de sardanas en el Passeig de Mata (kiosko de 'n Matías). Desseguida 's posà la kàbila en acció.

Bastant avans de l' hora anunciada pera comensar ja varen veurers pel passeig numerosos grups de lerrouxistas, els quals anavan provistos de grossos garrots y agitant aquestos, a ciència y paciència dels agents de l'autoritat.

Tan bon punt comensà la música a tocar la primera sardana, dintre del kiosko, els kabliens garrots en mà caygueren sobre els sardistas, la majoria noys de 14 y 15 anys, atropellant a tothom sense respectar a ningú, arribant la seva barra fins a pegar a senyoretas y un grup de sis ó set d'aquestos salvatges atropellaren brutalment a un noyet de 12 anys, el qual sense veure lo que feya agafà una pedra y la tirà fent un ull de vellut a un súbdit de don Alacandro.

Després es impossible explicar lo que va succehir, puig tot foren garrotades, tant per l' una part com per l' altre y havent-se de sospendre el ballar las sardanas. Tenim la satisfacció de fer constar que no varem ser nosaltres a qui va tocar la pitjor part, puig a bastants dels *il·lustres emigrados* varen haver de ser curats en farmacies pròximas.

Al protestar d'aquestes cafrerías, fem constar la nostra censura a l'autoritat local, la que res feu pera evitar lo succehit, sabent el propòsit dels lerrouxistas de pertorbar aquella hermosa festa, y ab tot això als únics que registraban els municipals era a nostres amichs.

MONISTROL DE MONTSERRAT, 29 de desembre

Segons sembla, el diable s'ha trencat el coll. Volguent, el nostre Ajuntament, comensar a fer bondat de la bona, ha emprés una laudable companyia, que si no 's torna aygua-poll, com la famosa *Carniceria reguladora de precios de la carne*, si els treballadors d'aquesta vila no 's tornem bojos de contents, será perquè no voldrem. Ab tot y els seus bons desitjos, creyem que tot lo que fassi será posar un pegat en un banch, donchs si no destrubeix el fonament dels abusos d'aquí a quatre dies tornarem a las andadas. Al nostre entendre, lo primer que tindria que ferse hauria de ser examinar si els jornals dels obrers son suficients pera cubrir las sevas necessitats; d'aquesta manera asseguruem que 's faria obra sòlida. Ara la major part dels treballadors se troban que van a la tenda y els donan els comestibles avariats, com que no tenen diners per anar a un altre y allà 'ls fan, han de pendre lo que 's donan; que 'l pes deixa molt que desitjar, paciència y non grútiats. Lo més pràctic que 's podria fer fora obligar els fabricants, que 's explotan sense entranyas, a augmentar els nostres jornals. Si no vol ferho directament l'Ajuntament, que 'ns dongui la mà, a fi de que no 's posin obstacles per constituir una Societat de Resistencia. Si s'alcansa, ja 'ns en cuidarem nosaltres d'arreglarlo, perquè nosaltres no creyem que mossén Arengada, ab predicacions evangélicas, sigui capàs d'arribar a la corda de l'ànima de... canti dels nostres tirans, pera que 'ns augmentin el jornal; si 's tractés de fer un convent ó un campanar nou, encare creuríam que, pidolant, pidolant, arribaria a alcansar lo que demanés. (El ray que 's ho pot tornar, predicant als obrers que siguin ben mansos y que ja serán felissos al altre barri!

Don Benito, don Benito...

¿Ya calste en el garlito?

Don Benito, don Benito,

novelista inimitable y polítich sense seny, digui, ¿quín dia s' acaba això de rodar pel món acompanyant a aquest plaga de 'n Moret y Prendergast? ¿Encare no ha vist la planxa que fa, seguint a aquest tipo, capitá avuy de la banda que ab la música del *block* pretén arrencar a l'Espanya las tres ó quatre pessetas que per casualitat guarda?

Don Benito, don Benito,

¿no comprén que aquesta càfila, lluny de sé un bloc lliberal, es sòls un aplech de sátrapas moguts exclusivament per allò que 'n diuen gana: gana d'empleos y honors, gana de posicions altas, gana de mando y poder, gana d'omplir bé la patria? ¿No comprén que tot això qu'ells diuen de democracia, mollos nous, progrés, laicismo, no es més que un esqué que 's clava al cap de vall dels discursos per pescar a la gent incauta y remoure la opinió que aquí sol sempre está en Babia?

Don Benito, don Benito,

comprengui d'una vegada que aquestos senyors que ara 'l buscan y 'l portan a Salamanca, y a Santander, y a Almería, y a Navalcarnero, y a Ávila, per' ensenyarlo a la gent y ferli llegi una carta hont sempre hi surt el león y la sangre derramada, l'han agafat solzament, per pendó de la campanya, per ninot decoratiu, per reclám de tarambanas.

Don Benito, don Benito,

digui a en Moret y als seus patges que, tip ja de la comedia y vista la martingala que per conquistá 'l poder han combinat els caps-padres, salvadors del pueblo hispano, romp sense embuts el contracte y 'ls deixa qu'ells tots solets vegin seguint la bromada, predicant lo que no creuhen, afirmant lo que no saben, prometent lo que no poden y exhibint la mar de barra.

Don Benito, don Benito,

no fassi més criaturadas; envihi el bloc a passeig y tornissen cap a casa a escriure nous *Episodios* y a conjuminar nous dramas, que de segur li darán més profit que aquesta farsa, de la qual sòls ne pot treure compromisos y enrabias. Pensi que ajudant al bloc

no sòls va contra nosaltres, sino que desacredita el nom de Galdós, fins ara considerat per tothom com una gloria d'Espanya, donchs—¿per qué m' ho haig de callar, sent una veritat palpable?— això d'anà ab en Moret y servirli de comparsa, si bé es cert que fa molt Pérez de Galdós ¡ay! no n' es gayre.

C. GUMÁ

PAPA-REY

L'acció té lloch a Barcelona, en la matinalda del dia dels Reis.

La escena representa un menjador pobre, molt pobre. Porta d'entrar a la dreta. A la esquerra, porta que dona a un dormitori. Al fons, al mitj, un balcó tancat ab els porticons oberts. Taula, cadiras, etc. Damunt de la taula un quinqué ab el llum abaixat.

El personatge, disfressat de *Rey Negre*, ab corona de cartró daurat, manto de llustrina, pantalón de pana y espadnyas, surt cautelosament per la dreta. Porta un pa de crostons, una paperina, una ampolla de vi y un colominet mort. Camina de puntetes, ho deixa tot damunt de la taula; dona una mica més de llum; va a escoltar a la porta de l'esquerra y tornant al mitj de la escena, diu ab cert misteri:

—No m' han sentit entrar, ni ella ni el noy. Me 'n alegro: per ella, perquè 'ns barallariam, perquè 'n voldria fer anar a geure, y jo, avants d'anarhi, tinch ganas de fer ressupó... Pel noy, perquè, pobret, rebria una desilusión molt gran; la primera desilusión de la seva vida...

La vida!... La vida está plena de contraesentits... Vés, jo, un federal acórrim, d'aquells de la *bilateral*, véurem habillat aixís!... Si don Francisco Pí 'm veyia, ell que 'm considerava tant, que 'm tenia pel més *probo* dels seus conseqüents correligionaris!

No 's creguin, per això, que jo fassi de rey per gust, per divertirme, com molts d'altres, nó; a mí la necessitat es que m' hi obligu, y 'ls juro que, per mica que pugui, no 'n tornaré a ser may més... Paraula de rey!

Aquí ahont me veuen, jo no hi tirava pas per rey, ni d'Orient ni d'enlloch. Es la ola social, la que m' hi porta... ¿Qué m' dirán, vostres?... Que aquest no es el camí més honorós de la reivindicació obrera?... Bueno!... Conformes!... Pero jo 'ls respondré que ahir vespre no hi havia res per *jalá*, a casa; y que ara, a las tantas de la matinalda del dia de Reis, de resultas d'haverme prestat a fer d'això, d'haverme rebaixat a pujar de categoria, he pogut portar a la familia, un pa, de crostons però del dia, un porró de vi, del barato però ab fuixina, un colominet que fa 'l pés d'un pollastre, y una lliura d'arros... que 'm sembla que no fá la pesada. Menjar de pobre, però menjar, qu' es lo que 's necessita per viure.

Jo no tirava per rey, he dit; però he dit malament... Per rey negre, sí, que hi tirava... Per rey negre, sí, sí, sí, no s' en rignin. Quan menos, jo duya ab mí la primera materia del rey negre: qu' es la negror... ¿Cóm que treballa al Moll del carbó! Es dir, hi treballa... quan hi ha feyna!... Els descarregadors de carbó no cobren mal jornal, per un modest passament; però, avuy per avuy, no soch sino *interino* a la colla... Soch carboner *interino* y rey accidental. Y a nosaltres ens succeheix al revés dels pagesos en temps de sequetat; com més pluja, menos guany. De carbó humit no 'n volen a las fàbricas. Ja ho sabem de cor, els de las collas: carbó mullat, butxacas buydas... Y fa tants dias que plou!... Y rodolan tant de pressa las pessetas dels pobres!

Per això es que al ferse'm la proposició d'anar a la cabalgata anunciadora a fer de rey, encare que 'm repugnava una mica l'ofici, y en que vejes que 's tractava d'un soborno d'ideas, y ab tot y que 'l càrrech de jefe d'Estat Oriental me carregava bastant, vareig acceptar la plassa sense pensarm'hi gots, la veritat. Al fi y al cap, pera guanyarse honradament la vida, tots els oficis son bons. Jo 'm vaig dir: Venrás, no siguis tonto; si no 'n vols ser tú, 'n será un altre... Oh, y que no 'n hi han poch que fan la papallona al voltant dels tronols!... Qui sab—pensava jo—de vegadas... De tot se n' ha de passar l'aprenentatge... Si 't portas bé, y la soberanía no 't pesa, un altre any te poden tornar a proclamar... Además, sent com soch carregador *interi*, el meu sou del moll es eventual, mentres que aquí 's tractava d'una paga real...

Sinó que... (*rihent ab tristesa*) ja ho he dit jo... una paga real!... sí, sí... Al menos un fes de rey ab sou de rey, ó de príncep ó d'ajuda de cambra... pero això de cobrar tres pessetas, tres tristes y miserables pessetas per anar a fer monarquia entre la quitxalla, tota una nit, tota una santa mala nit per aquestos mons de Deu!... Y ab un itinerari més llarch!... Comparat ab el de la nostra cabalgata, el curs de la Professó de Corpus no arriba a curs; no es més que una lliació!... Hem seguit mitj Barcelona, montats a dalt dels pencos, aguantant una pluja menuda que 'ns feya pessigollas a la cara... A mí m' ha fet l'efecte que 'm passavan *Boria-Atall*. La quitxalleta, al véurem, mitj espantada y mitj rihent cridava:—[El negre!... ¡el negre!... Aquest es el del carbó!—Primer me pensava que era que 'm coneixian del Moll, pero després ja he caygut del animal; es a dir, no he caygut pero he estat a punt de caure... ¡cóm que un hom no hi está fet a cabalar tantas horas!

Y la bona ha sigut al passar per aquí, pel carrer de casa. Jo no vaig atinar a dirli a la dona que, si hi passavam per aquí al davant, que amagués el noy, ó que 'l dugués al llit més aviat. Si enguany els Reis no li poden portar res, pensava jo—quinas ganas de ferli dentetas ensenyantli el pas dels *Magos*!... Pero, cá, ¡pasteradal!... Al sentir la murga, que per més pega s' ha posat a tocar allà, al cap del carrer, ¿quina 'n fa, la dona?... Se 'n baixa a baix a l'acera ab el marrech als brassos, pera que ho vejes millor.

Al passar per davant d'ell, jo pron girava dissimuladament la cara cap a l'altre cantó, perquè no 's fixés en mí, pero, qu' es cas!... M' ha conegut desseguida, la criatura.—Papá papá!—ha cridat allà

Una aparició

ROMA.—Joana d' Arc s' ha aparegut al papa y li ha donat una pila de consells.

(Telégrama rebut el dia 28 de Desembre.)

—T' agraheixo molt els consells que 'm donas, Joana; pero ¿vols que 't digui la veritat?... Més m' estimaria que 'm donguessis quartos.

gant els brassets cap al rey de color de xacolata, qu'era jo... Naturalment, com que, si fa ó no fa, tinc la mateixa fesomia dels altres dies... (Vuy dir que la morenora de la fatxa vé a ser la mateixa, encare que la d'avuy siga una morenora augusta i la dels dies laborables una morenora proletaria...) Maliat-siga'l bordegalí... Vés, quina manera de comprometre'm!—Papal papal!—Es clar, la gent me mirava extranyada; extranyada de que un rey tant negre, tant lleig, tant antipàtic, tingués un príncipe here-dero ab aquells cabells tant rossos y caragolats, y ab aquella carona blanca com un glop de llet... Lla-voras, no m'he pogut contenir; el monarca fosc ha perdut la positura y la gravetat... No hi he pogut fer més... El sentiment de pare ha fet la trabeta a la figura representativa. Y aturant un moment el ca-ball, li he dit a n'el meu fill, fentli una festa a las galtonas:—Adiós, maco... Vés, vé a fer nonas... Que t'porti al llet, la mama... Ja tornarán a pas-sar, els Reys, ¿ho sents?...—Sinó que no era prudent que se'm destenyís el carbó de las galtonas, allà ma-teix hauria deixat escorre dugas llágrimas com dos cigrons...—Adéu, maco, adéu... Ja tornarém a pas-sar!—Vés si no ho sabia, jo, que no hi tornariam a passar per aquest carrer... y que 'ls joguets que portavam no ho eran pel meu fill... mala negada!...

(Per la corona y el manto.) Sinó que tot aixó ho tinc de tornar, a falta d'altras joguinas, li deixaria la corona y el manto, allà al balcó, pobret... Però, per xó, ben mirat que n'faria d'aquestas prendas, si també li vindrían grans... Ademés que, ab aixó no s'hi juga... Aquestes trastos no s'han fet pels fills dels carregadors del Moll... No tenim casa per tant noble, nosaltres...

(Sent remor al quarto de l'esquerra; abai-xa'l llum del quinqué y's queda en actitud es-pectant.)

El seu filllet, un nen de quatre anys, en ca-misola, surt del quarto; corre cap al balcó, y després de guaytar ab cert esverament a fóra, exclama ab alegria:—Un carril!...

Tot seguit se'n entorna cap al quarto picant de mans y cridant:—Mama!... Mama!... Un carril!... Un carril!...

¿Un carril? (Va a guaytar al balcó.) Oyl... sí!... Un carril d'alló més maco... Ab una máquina y tres vagóns... Ja ho entench!... Aixó es cosa d'ella, de la dona, que s'ho ha tret com aquell qui diu de la boca, pera no desfer l'ilusió de la criatura... Pobre reyet de casa, qu'ets ignoscent!... y pobra reyna del meu cor, que n'ets de bonal... (Aixugantse una llá-grima.) Vaja, desde avuy, el meu ceptre queda vos-tre... Vos ne faig donació... (Llensant el manto y la corona damunt d'una cadira.) Tél... Aul... Tots ho haurien de fer aixís, com jo... El qui no sáiga fer de rey, que abdiqui!...

JOAQUIM AYMAÍ

VIDA NOVA

A UN AMICH

¿Dius que vols posar en práctica alló de «any nou, vida nova» pero no sabs de quin modo tens de comensar?... Escolta: comensas per aixecarte del lit a las deu, quarts d'onze; rentat la cara ab vi ranci, que aixó alimenta y conforta; en lloch d'esmorzar fas ferte el sopar, y tranquil sopas; després, res d'anà al treball: si fa fret a pendre l'ombra, si fa calor a pendre 'l sol. Al mitjà de 'n entornas cap a casa: allí t'fas fer xacolata, una bona olla, y te la prens ab oullers com aquell que menja sopa. Al vespre t'fas fé'l dinar ab la escudella per postres; res de carn d'olla ni entrants, bons platillos de garrofes y truytas de sabó, fetas ab oli d'atmotillas dolas. A l'hora d'anà a dormir no hi vagis pas ab la dona perquè aixó ja es massa vell; dormint sol ningú t'destorba y t'estalvies que t'dongui sense volgué (?) alguna cosa. Fentho aixís, jo t'asseguro que farás vida ben nova y al cap del any veurás com... tindrás un any més a sobre.

J. STARAMSA

NOTAS OBRERAS

La vaga d'El Progreso.

SEGUEIX en peu la vaga d'El Progreso, forsa agravada y ab tendencia a agravarse molt més. La Societat del Art d'Imprimir ha respost a la conducta del diari d'en Lerroux ab la declaració rigurosa del boycot-tage y ab una serie d'actos encaminats a fer saber urbi et orbi el comportament de la gent del esmentat periódich ab els obrers associats.

Pels carrers de Barcelona se destacan grans car-tells vermells proclamant el boycottage; cartells de la mateixa mena han estat enviats a Zaragoza, Va-lencia, Madrid y altres ciutats espanyolas, y fins a la República Argentina, per hont se passeja el amigo del obrero. L'acció contra El Progreso s'estén, y darrerament el Congrés obrer comarcal de Vich s'ha adherit al boycottage, posantse per enter al costat de la Societat del Art d'Imprimir de Barcelona.

Els obrers associats que treballavan a la imprem-pa d'El Progreso y que ara están en vaga forso-sa son 6: els companys Torroba, Cabeza, Pacheco, Qua-dros, Latorre (T.) y Latorre (M.). La Societat del Art d'Imprimir ha obert una subscripció pública a favor dels vaguistas, fentse càrrec ademés dels fills d'aquests (hi ha vaguista que n'té 5) mentres la

vaga duri y estiguin sense feyna las víctimas d'El Progreso.

La gazeta anti-catalana ha probat de defensarse aquests dies; pero el seu cas no té excusa, y la de-fensa ha estat pobríssima y contraproduhent. Per més voltas que El Progreso dongui a la qüestió's tro-barà ab aquests fets positius y innegables: que l'Art d'Imprimir, temps enrera, li demanà la expulsio dels seus tallers de dos obrers no associats, barre-jats en la qüestió de La Neotipia; que de cop la em-presa s'hi negà, pero després el mateix Progreso entregà 'l judici y la resolució del conflicte a la So-lidaritat Obrera d'aquesta capital; que la comissió d'arbitratge nomenada per la Solidaritat Obrera fallà que devian esser expulsats els dos individus de referencia; que bastants dies després del fallo y vuy avans de las eleccions últimas, El Progreso publicà un solt ab el títul de Cumpliendo un fallo, acceptant l'arbitratge, si bé dihent que reclamaria la revisió del procés; que 'ls dos obrers no associats deixaren realment de treballar; que dos dies des-prés de las eleccions, els dos operaris despedits tor-naren a la feyna per obra de la empresa, davant de lo qual els 6 obrers associats protestaren ab indig-nació y plegaren immediatament.

Aquesta es, dita en pocas paraulas, la veritable historia de lo succehit. No cal tenir més que dos dits de front pera comprendre que la falta comesa per El Progreso es gravíssima, puig ha esquinsat brutalment el fallo de la comissió d'arbitratge de la Solidaritat Obrera, que—cal repetirho—el mateix diari havia demanat.

Tot aixó de revisió del procés y altres cosas per

ra en pès declari el boycottage al diari de don Ale-xandre Lerroux y Garcia.

El boycottage del Art d'Imprimir ja ha fet forsa mal a El Progreso. Per conducte fidedigne sabém que la venda diaria del mateix ha baixat de 35 a 40 mans. Y tot just ara comensa la campanya...

A. ROVIRA Y VIRGILI

Sobre la derrota

Solidaritat se troba

actualment, en greu estat.

La forsa que tingué un día no té avuy. Tot el seu mal reclama en remey enérgich, del contrari, s'morirá.

No l'han readida els excessos perquè may de ré' ha abusat. Solidaritat es forta espiritualmente, com may.

Si ara s'troba aclaparada culpa es dels homes de llei que l'enganyan fentli mimos y s'aprofitan, ifarsants! de la seva ardenta y sana d'ella, ab fins... particulars...

Es un cas de cirugia, es un membre dislocat el que fa passat horas tristes a la Solidaritat.

Té 'l bras dret inflat y inútil y no son ungüents verbals

Mr. TAFT

que aquest any pendrà possessió de la Presidencia dels Estats Units

Any nou, vida nova,
sol dir per tot la gent;
pero 'ls yankis diuhen:
Any nou, nou President.

l'estil son excusas de mal pagador, ja que tothom sab que 'ls fallos dels tribunals arbitrials representan la darrera paraula d'una qüestió, y han d'esser ex-tractament respectats per las parts que sostenian el litigi. Si així no fos, ¿de qué servirían els arbitratges?

Per altra part, fins que fos procedent la revisió que El Progreso sollicitava, aquest diari no podia de cap manera anular el fallo avans que la revisió's fes, suposant que la revisió li fos favorable.

Es tant evident la culpa d'El Progreso, que pera enganyar com de costum als seus ignoscents llei-gadors, apela al procediment de desviar la qüestió, parlant de que tot aixó es obra del governador Os-sorio (!) y d'un confident del govern civil. Pera em-bolicar la cosa, no vacila en acusar públicament de confident policíach a un obrer militant de la Solida-ritat Obrera, a qui tenen en alta estima tots els seus companys, y tot perquè El Progreso creu que aquest obrer fou qui inspirà el fallo que tant ha dolgut a la gent del periódich del carrer de Ponent. Pera con-vençers de lo calumniosa qu'és la greu acusació, n'hi ha prou ab saber que l'obrer aludit fou elegit el dimars passat membre del Consell Directiu de la Solidaritat Obrera, per 22 vots entre 30 votants, de-legats d'altras tantas societats obreres federadas. Els delegats que votaren al obrer de que's tracta estaven enterats de las acusacions d'El Progreso. Si haguessin tan sols dubtat una mica ¿l'haurían elegit pera un càrrech societatari de confiança?

En el Consell general que la Solidaritat Obrera celebrà el dimars, se vegé que hi havia una gran majoria contra El Progreso. En la nit d'avuy, dis-apte, se celebrará una nova reunió, en la qual s'acordará segurament que tota la Solidaritat Obre-

lo que aquest bras necessita, ó sino, s'gangrenará...

Solidaris de la dreta:

Vosaltres sou els causants de la baixa solidaritat.

Si no us esmenau, ¡jamay veureu vostra Catalunya ferma, envejada y brillant!

Si sou capassos d'esmena, si estimeu lo més sagrat, si us presenteu més enérgichs y si us demostreu més franchs, tindrà altre cop la perduda forsa, Solidaritat.

Si seguim ab la fatlera reaccionaria y asfixiant que avuy us caracteriza, tot lo bó se perdrá y se salvará el projecte d'Administració local, y una matrona esguerrada per mor dels fills, plorará, de sos fills traydors y falsos que li haurán venut la sanch...

Pro 'ls que lluytem ab noblessa, els que 'na dihém esquerrans, deplorarém la desfeta si vé, pero ab el cap alt y la conciencia tranquila defensarém la vritat contra els antisolidaristas, qu'és l'infecció avuy més gran, y contra els catalanistas que s'han monar-cleriat, y contra tothom que sigui davant l'enemich, cobart, condescendent, flach, hipócrita, femella, xerrayre y fals!

ANDRESITO

De una carta qu'escrivia un enamorat capellá a una molt hermosa penitent que no acabava de deci-dirse may.

«Estimada Tuias: Decideixte de una vegada... Pensa que las tres grans virtuts son la Fé, la Espe-ransa y la Caritat... Donchs bé, el teu marit que si-gui la Fé; jo seré la Esperansa y tú sigas la Caritat... y compadéixte de mí.»

..

La escena a Fransa, terra de grans patriotas y de grans patrioters:

Una pobra dona plorava desconsolada per la sort del seu fill únich que anava al Marroch en plé estiu. —Se li ficarà 'l sol al cap, en aquellas terrass!—ex-clamava la desgraciada mare.

Y un vehí militar procurava aconsolarla d'aques-ta manera:

—Animis, senyora, animis... El seu fill no pot mo-rir de insolació, perquè si mor, morirá a l'ombra de la bandera francesa!...

..

El rector y el vicari de un poble convidan a dinar a mossén Félix capellá d'una vehina vila.

Al arribar a las postres, bromejant, intentan ferli cantar algun secret de confesión:

—L'única cosa que us puch dir—fa mossén Félix—es que la primera penitent d'avuy ha sigut una xicota molt caya qu'enganya al marit.

Al cap de poca estona arriba a la rectoria un ma-trimoni, y la senyora, dirigintse al seu espós, y al davant de tothom exclama:

—Tinch el gust de presentarte al meu confessor... Y que soch de las matineras, oy, mossén Félix?... Avuy he sigut la primera!...

El Progreso del altre divendres: «Por primera vez el Gobierno se encuentra con una oposición severa y digna.»

Aixó ho diu referintse als se-nyors Sol de Romanones y Gi-ner de los Rios.

De lo qual se'n dedueix que la oposició, representada fins ara pels seus diputats Beltrán, Pérez Galdós, Rodríguez, etc., etc., no es digna ni es severa.

¿Vés quí s'ho havia de pensar!

Nosaltres, naturalment, ens guardariam molt de dir-las aquestas cosotas.

Pero, quan la mateixa familia ho assegura...

Ara, ara sí que aixó del partit monárquich more-tista barceloní va de debó.

Vejin si hi va, que fins s'ha constituït un Comi-té de propaganda, en el qual hi figuren com a presi-dent don Andreu Camprodon, republicà in illo tem-pore, y com a vice-president don Tomás Caballé y Cios, antich redactor de La Publicidad, y tant ó més republicà que l'anterior.

Dirigit per tals elements, modelo, com se ven, de conseqüencia política, ¿qué més necessitan els mo-retistas barcelonins pera arribar a la meta?... Sobre tot, si la meta es ben plena.

Parla la Gaceta del Celeste Imperio del passat diu-menge:

«Con el objeto de que pueda funcionar debida-mente el Tribunal Industrial correspondiente al territorio del Partido Radical de Tarrasa...»

Aquesta sí que no la sabíam...

¿De modo que 'l Partido Radical ja té territorios seus?...

Y donchs zahont ho ha deixat alló que tan sovint predica, de que la terra es de tots?...

¡Vaya unas reliscadas dona de tant en tant l'or-ge oficial dels xinos!...

El Igualadino, antich senmanari republicà encar-regat de treure la llana del clatell dels igualadins, ha sigut objecte de las iras del bisbe de Vich, l'il-lustrat Torres y Bages. La lectura de nostre volgut confrare ha sigut declarada pecat mortal y els que l'escruihen, sino s'esmenan, condemnats a torradora perpetua.

Suposém que 'ls republicans d'Igualada tindrán ara més punt en suscriure'shi y els catòlics més in-terés en llegirio d'amagat.

Llegeixo en un diari de la meseta:

«Moret está pasando las vacaciones en Francia y Cambó en Argelia.»

¿En Cambó a Argelia?...

Si se'n va anar a Besalú!...

Una de dugas:

O el leader regionalista vol despistar als diari-aires madrilenys, ó els diari-aires madrilenys no saben geografia.

—El nostre diputat senyor Cambó

ha passat el Nadal a Besalú.

—Y, al ser allí, ¿qué ha fet el bon senyó?

—No ho diguin a ningú:

Ha tastat el turró...

y ha dit que 'l comensava a trobar bó!

Sempre se'n saben de noves.

En Jaumet de Borbón, el primogénito de don Car-los, s'ha embarcat cap a Tànger.

¿Y ara!... Y qué hi ha anat a fer, el fill del preten-dent, a Tànger?

¿A estudiar costums?

El bloc de la vida

Arrencant l' últim full del almanach.

¿A empaparse del libre de Mahoma?
¿A ferse moro?
¿O a comprar un parell de sabatillas per son pare?

Els quatre lerronxistas y mitj ab que conta el districte de Sarriá, que tant bé s' ha portat sempre en las luytas electorals a favor de Solidaritat, tenen ara la pretensió de fundar un centre anti-solidari.

Que 's desenganyin; ab tant pochs soldats no farán res.

No farán res si no 's fusionan ab algun element del agregat barri de Pedralbes...

Ab els matons de ca la Serafina, per exemple.

Com un gat masqué s' ha tirat *La Veu* en defensa de la «Lliga» damunt del doctor Martí Juliá, ab motiu del discurs engegat pel president de la Unió, desde l' escenari del Teatro Principal.

Y a la feyna mossegayre de *La Veu* hi han ajudat de mil amors els diaris lerronxistas barcelonins.

Vaja, que a la «Lliga» ja no li falta tot pera 'l dia que vulguin fer *Els Pastorets*.

Ja tenen contractats als protagonistes de la comedia: «El Progreso» y «El Liberal»...

[En *Pallanga* y en *Garrofal*]

Fins ara els lliberals del trust havían tingut a don Joaquín Costa, el solitari de Gaus, per un talentarro prodigiós, ¿no es així?

Donchs, bé: desde avuy, per haver aquell abominat públicament del desdixat bloc moretista, el tenen per un desequilibrat.

Brometas de la política.

¡Lo que va de ayer a hoy!

Que m' alabas?... ets un sabil

Que 'm criticas?... ets un boig!

Som a la vigilia de Nadal.

Un capellá s' entaula en un restaurant y demana sardineta fregida.

—No hi ha res de peix—fa 'l mosso.—Si vol unas quantas salsitxas a la brasa?...

—Vingan!

Mentres se las cruspeix, un pagés que té al costat s' atreueix a dirli:

—Qu' extrany que vosté, avuy, sent día de dejuni, menjí carn de porch...

El mossén senze inmutarse:

—¿No saben que nosaltres tenim el dó de transformar el cos de Cristo en pa?... Donchs ab més senzillés encare se 'ns transforma a dins nostre la carn en peix... Menjo salsitxas, es veritat, pero me las menjo com si fossin sardinetas.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA I.—*Va-len-ti-na.*
- 2.ª ID. II.—*Gra-no-ta.*
- 3.ª ANAGRAMA.—*Domini, dimoni.*
- 4.ª LOGOGRIPO NUMÉRICH.—*Cambrils.*
- 5.ª CADENA DE PUNTS.—*R a m a l a*

*M a r t a
t e r
a r r o p
o l a
p a r r a
r a p i t s
t i a
s a l*

- 6.ª TARJETA.—*De tiros largos.*
- 7.ª CONVERSA.—*Daniel.*
- 8.ª CISTELLA NUMÉRICA.—*Perfumista.*
- 9.ª GEROGLÍFICH.—*Qui no te un sis te un as.*

Han endevinat totas ó part de las solucions els caballers: Un barber de cal Carduné, Ramiro Espinosa y Espinosa, Pepet Pastero, Xech del Xich, Un innocent y Peret Mas.

ENDEVINALLAS

XARADAS

I
A dintre una tot,
herencia dels pares,
hi tinch dissecat
un gos sense camas.
Si veyan sa dos-
primera girada,
es tan prima-prima,
al revés mirantse,
que sembla, no un gos
dels que corren ara,
sinó un tros de momia
ó una bestia extranya.

JOAN Y CARMÉ

II
Es tan hu-dos y tres-dugas
la pubilla de 'n Marsal,
que li ha demanat la prima
el noy gran de can Totat.

S. CASELLAS G.

ANAGRAMA

La Total va aná a la fira
y va comprar un total
pera posarhi aygua fresca
de la font del Arrabal.

MANEL B. FONTÁS

CORRESPONDENCIA

Caballers: Joseph Casas, Antoni Sumell, R. E. y E., Pau Piu y Roch Guinart.—Mal comensament d' any.

Caballers: Un del carrer de Catalunya, Manel B. Fontás, Eusebi Tecul, Joseph A. Rana y Manel Soms.—Bon comensament d' any.

Caballers: J. Romani Carol, J. C. Sadurní, Jaume Munné, S. Brugués Berta, J. Usón, S. Vidal Torrents, N. Alexandre, R. Pamonicas, J. Bosch y Romaguera, Telesforo Pegadella, Enys, F. Cervelló Jané, Andresito y R. Aregall: ¿Que 'ns farian l' obsequi d' enviarnos la dresa dels seus respectius domicilis?... No es pera presentals hi cap factura, nó.

Caballers: Lluís B. y G.: Si 'm vol creureu, tórnila a enviar y veurem.—M. Urda M.: El xisto ens agrada una mica més que 'l dibuix.—B. Berójar: En tocant a forma, no es gens despreciable, pero ¡ay! la prosa ens costa molt d'enquibir, per manca d' espay, y no 'ns hi podem comprometre.—Girasol: Jalá! jalá! jalá!... De graciosot y mal intencionat ja ho es, ja, aquest dibuix...—Joseph Mestres: No s' ho cregui; no 'n farà de bondat. Qui ha fet un cove, ve día que fa un cistell, y aquell mano n' ha fet molts de coves.—S. R. y R.: No 'ns acaba de resultar... y ho sentim, cregui.—Jobico: Grans mercès.—L. G. B.: El xiste es vell; la única novetat es que, tal com vosté 'l conta, no fa cap gracia.—Andresito: Rebut, y gracias.—Jaume Desvillar y Pujol: No 'ns té utilitat, y, además, seria fora d' oportunitat.—B. A. (Porrera), J. D. (Garriguella), E. R. (Vilafranca), y R. P. (Catllar): No podem publicar las correspondencias que 'ns envían, per diferents motius.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.ª

ALMANACH de La Campana de Gracia
PERA L' ANY 1908
Preu: DOS ralets * Se ven per tot arreu

Els reys d' aquest any

No preguntin lo que 'ns portarán;
ben tranquils ens ho están ensenyant.